

Приходько А.А.,
кандидат юридичних наук,
докторант Науково-дослідного інституту публічного права
<https://orcid.org/0000-0002-2782-3256>
prikhodko.a.a@ukr.net

КОРУПЦІЯ ЯК ДЕСТАБІЛІЗАЦІЙНИЙ ФАКТОР НА ШЛЯХУ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Стаття присвячена підтвердженню тези про те, що наявність корупції є дестабілізуючим фактором на шляху досягнення цілей сталого розвитку. Із зазначеного сформовано мету дослідження – виявити та описати взаємозв'язок корупції та цілей сталого розвитку. Заявлена до розгляду проблематика не є новою. Її особливості були предметом вивчення вчених багатьох країн світу, що обумовлено глобалізацією піднятого питання. Однак, є сенс стверджувати про необхідність її подальшого дослідження позаяк досягнення цілей сталого розвитку – динамічний процес, що вимагає системного перегляду, в тому числі в аспекті аналізу факторів впливу на результативність їх впровадження.

Виявлено, що цілі сталого розвитку встановлюють конкретні глобальні передумови розвитку, але досягнення цих цілей на національному рівні виявилось набагато складнішим в одних країнах, аніж в інших.

Розкриваючи взаємозв'язок між корупцією та цілями сталого розвитку, автор стверджує, що він є прямим, оскільки корупція – антисоціальне, дестабілізуюче явище, що унеможливує досягнення аналізованих цілей. У країнах де мінімізовані корупційні прояви достатній рівень життя населення, сталий економічний розвиток, процвітає бізнес-індустрія, а охорона навколишнього природного середовища є пріоритетом державної політики. А у країнах з високим показником корупції – навпаки, оскільки жага окремих суб'єктів наділених владою до отримання неправомірної вигоди створює передумови для нівелювання аналізованими цілями, робить їх недосяжними, адже розкрадаючи бюджетні кошти суспільно-необхідні надходження не потрапляють до кінцевого отримувача – соціально незахищених верств населення, не реалізуються необхідні адміністративні, культурні, просвітницькі, реконструктивні та інші заходи.

Зроблено висновок, згідно якого цілі сталого розвитку будуть досягнуті тільки у тому випадку, коли корупція в глобальному сенсі буде мінімізованою. Викорінити корупцію нанівець неможливо, але зкооперувати світові зусилля задля її попередження, вчасного відстеження ареалів розповсюдження, а також активне їй протистояння – єдиний шлях до знешкодження або нейтралізації глобальних наслідків.

Ключові слова: антисоціальне явище, викорінення корупційних проявів, глобалізація, дестабілізуючий фактор, корупція, цілі сталого розвитку.

Prikhodko A. CORRUPTION AS A DESTABILIZING FACTOR TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

The article devoted to identifying corruption as a destabilization factor towards achieving sustainable development goals. The stated purpose of study is to identify and describe relationship between corruption and sustainable development goals. The issues raised for consideration are not new. Its features have been as subject of study by scientists in many countries, due to the globalization of issue raised. However, it makes sense to say that it needs to be further investigated in order to achieve the Sustainable Development Goals – a dynamic process that requires a systematic review, including in terms of analyzing the factors influencing effectiveness of their implementation.

Sustainable development goals have been found to set specific global prerequisites for development, but achieving them at the national level has proven to be much more difficult in some countries than in others.

Revealing relationship between corruption and sustainable development goals, the author argues that it is straight because corruption is an antisocial, destabilizing phenomenon that makes it impossible to achieve the goals analyzed. In countries where corruption is minimized, the standard of living of the population, sustainable economic development, the business industry thrive, and environmental protection is a priority of public policy. And in countries with high levels of corruption, on the contrary, since the thirst for certain entities endowed with power to gain undue advantage creates preconditions for the analyzed goals, makes them unattainable, since the theft of budgetary resources, the socially needed revenues do not reach the final recipients. , the necessary administrative, cultural, educational, reconstructive and other measures are not implemented.

It is concluded that sustainable development goals will only be achieved if corruption is minimized globally. Corruption cannot be eradicated in any way, but cooperating with the world to prevent it, to monitor its distribution areas in a timely manner, and to combat it actively, is the only way to neutralize or counteract global consequences.

Key words: antisocial phenomenon, corruption, destabilization factor, eradication of corruption manifestations, globalization, goals of sustainable development.

Постановка проблеми. Бідність, поганий стан здоров'я, низька тривалість життя і нерівний розподіл доходів і багатства залишаються ендемічними.

У багатьох бідних країнах темпи розвитку були й залишаються на дуже низькому рівні або мають негативні тенденції, що ставить під сумнів моделі конвергенції світового розвитку. У інших – слабкі економічні показники, незважаючи на добре освічену робочу силу. Навіть деякі країни, які добре забезпечені природними ресурсами, мають погані показники зростання, низький дохід на душу населення і значну нерівність.

Тому 25 вересня 2015 року Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй був прийнятий документ під назвою «Перетворення нашого світу: Порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року», відомий як Цілі сталого розвитку (далі – ЦСР) [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Заявлена до розгляду проблематика не є новою. Її особливості були предметом вивчення вчених багатьох країн світу, що обумовлено глобалізацією піднятого питання. Однак, є сенс стверджувати про необхідність її подальшого дослідження позаяк досягнення ЦСР – динамічний процес, що вимагає системного перегляду, в тому числі в аспекті аналізу факторів впливу на результативність їх впровадження.

Мета статті – виявити та описати взаємозв'язок корупції та ЦСР.

Вклад основного матеріалу дослідження. У даному контексті «стійкість» – це вивчення того, як природні системи функціонують, залишаються різноманітними і виробляють все, що потрібно для збереження балансу в екології [2].

Як відомо, людська цивілізація використовує усі необхідні ресурси для підтримки свого сучасного способу життя. І це, у більшій мірі, пагубно відображається на екології, стані флори і фауни усїєї Земної кулі. Зокрема сталий розвиток враховує, як потрібно жити в гармонії з навколишнім природним світом, захищаючи його від пошкоджень і руйнувань. У той же час, – це не тільки охорона навколишнього середовища, але і здоров'я суспільства [3], адже дані складники є взаємозалежними.

Трирівнева концепція (соціальної, економічної та екологічної) стійкості, зазвичай репрезентується трьома пересічними колами із загальною стійкістю в центрі. У той час як більша частина сучасної літератури з питань сталого розвитку може концентруватися на більш різноманітному наборі цілей, то ООН в сфері сталого розвитку (ЦСР) зорієнтований саме на зазначених [4]. Відповідно, лідери більшості країн світу зацікавлені у виконанні 17 цілей, які дозволять досягти трьох важливих результатів в найближчі роки: покінчити з крайньою бідністю, побороти нерівність та несправедливість, зайнятися викликами зміни клімату. Глобальні ЦСР допоможуть у вирішенні цих завдань, в усіх країнах, для всіх людей [5]. До їх числа відносяться наступні:

- покінчити з бідністю в усіх її формах в усьому світі;
- покінчити з голодом, забезпечити продовольчу безпеку і поліпшення харчування і сприяти сталому розвитку сільського господарства;
- забезпечити здоровий спосіб життя і сприяти добробуту для всіх в будь-якому віці;
- забезпечити всеохоплюючу і справедливу якісну освіту і заохочувати можливості навчання протягом усього життя для всіх;
- домогтися гендерної рівності та розширити права і можливості всіх жінок і дівчаток;
- забезпечити наявність і раціональне використання водних ресурсів та санітарії для всіх;
- забезпечити загальний доступ до недорогого, надійного, стійкого і сучасного енергопостачання;
- сприяти неухильному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;
- створити гнучку інфраструктуру, сприяти всеосяжній і стійкій індустріалізації і заохочувати інновації;
- зменшити нерівність всередині країн і між ними;
- зробити міста і населені пункти відкритими, безпечними, життєздатними і стійкими;
- забезпечити стійкі моделі споживання і виробництва;
- вжити термінових заходів з боротьби зі зміною клімату та її наслідками;
- зберігати і раціонально використовувати океани, моря і морські ресурси в інтересах сталого розвитку;
- зберігати і відновлювати екосистеми суші і сприяти їх раціональному використанню, раціонально розпоряджатися лісами, боротися з опустелюванням, зупинити і повернути назад процес деградації земель і зупинити процес втрати біорізноманіття;
- сприяти створенню мирних і вільних від соціальних бар'єрів суспільств в інтересах сталого розвитку, забезпечувати доступ до правосуддя для всіх і створювати ефективні, підзвітні і засновані на широкій участі установи на всіх рівнях;
- зміцнювати засоби досягнення ЦСР та активізувати роботу механізмів Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку [5; 6].

З огляду на те, що для досягнення цілей в області сталого розвитку залишилося всього десять років, на Саміті з ЦСР, який відбувся у вересні 2019 року, світові лідери запропонували проголосити десятиліття дій і звершень в ім'я сталого розвитку і взяли на себе зобов'язання по мобілізації фінансових ресурсів, підвищення ефективності процесів на національному рівні та зміцнення інститутів для того, щоб досягти цілей до наміченого терміну – 2030 року, не залишивши нікого позаду. Генеральний секретар ООН закликав всі верстви суспільства мобілізувати зусилля в рамках десятиліття дій на наступних трьох рівнях:

- діяльність на глобальному рівні, включаючи забезпечення більш ефективного керівництва, виділення більшого обсягу ресурсів і прийняття більш продуманих рішень під час досягнення Цілей в галузі сталого розвитку;
- діяльність на місцевому рівні, включаючи необхідні перетворення політики, бюджету, установ і нормативно-правової бази органів державного управління, міст і місцевих органів влади;
- а також діяльність людей, в тому числі за ініціативи молоді, громадянського суспільства, засобів масової інформації, приватного сектора, профспілок, представників наукових кіл та інших зацікавлених сторін для забезпечення неухильної динаміки в напрямку здійснення необхідних перетворень [7].

ЦСР встановлюють конкретні глобальні цілі розвитку, але досягнення цих цілей на національному рівні виявилось набагато складнішим в одних країнах, аніж в інших.

Світові лідери продовжують сперечатися, як рухатися вперед. Цілі розвитку на тисячоліття (до 2015 р), які тепер називаються ЦСР, були переформульовані. Визнаючи, що проблеми низького зросту і розвитку, Світовий банк у 2013 році оголосив про створення нової місії: ліквідація крайньої бідності до 2030 року. Останні дані свідчать про те, що ця мета є надмірно амбітною по ряду причин, включаючи той факт, що за межею бідності перебуває понад 3 млрд. людей [7].

Однією з причин низького зросту розвитку є те, що державні кошти і зовнішня допомога не використовуються так ефективно, як могли б. Країни з низьким рівнем доходу і країни зі слабким зростанням часто стикаються з труднощами, тому що вони не можуть використовувати свої людські і матеріальні ресурси для подальшого розвитку і допомоги найбіднішим. Ці країни мають потребу в інституційній реформі, але така реформа важка. Дамби, шосе і портові споруди технічно прості. Реформування уряду і виховання сильного приватного сектора – більш тонкі і складні завдання, які не можуть бути зведені до інженерного плану.

Відповідно, який зв'язок між корупцією та ЦСР?

Звісно, прямий. Це антисоціальне, дестабілізує явище, що унеможливує досягнення ЦСР. У країнах де мінімізовані корупційні прояви достатній рівень життя населення, сталий економічний розвиток, процвітає бізнес-індустрія, а охорона навколишнього природного середовища є пріоритетом державної політики.

А у країнах з високим показником корупції – навпаки, оскільки жага окремих суб'єктів наділених владою до отримання неправомірної вигоди створює передумови для нівелювання ЦСР, робить їх недосяжними, адже розкрадаючи бюджетні кошти суспільно необхідні надходження не потрапляють до кінцевого отримувача – соціально незахищених верств населення, не реалізуються необхідні адміністративні, культурні, просвітницькі, реконструктивні та інші заходи.

Відповідно, корупція стосується не тільки хабарів: люди, особливо бідні, страждають від втрати ресурсів. Ось чому так важливо розуміти причини корупції для вироблення необхідних механізмів з протидії та профілактики.

Висновки. ЦСР будуть досягнуті тільки у тому випадку, коли корупція в глобальному сенсі буде мінімізованою.

Зрозуміло, що викоринити корупцію нанівець неможливо, але зкооперувати світові зусилля задля її попередження, вчасного відстеження ареалів розповсюдження, а також активне їй протистояння – єдиний шлях до знешкодження або нейтралізації глобальних наслідків.

Задля цього, вважаємо, що дієвими будуть наступні стратегічні національні заходи, інтегровані у законодавство країн «аутсайдерів» по боротьбі з корупцією:

- посилити громадянську активність шляхом створення умов, які дають громадянам відповідні інструменти для залучення та участі в роботі органів влади (визначення пріоритетів, проблем і пошуку рішень);
- зменшити бюрократію шляхом об'єднання формальних і неформальних процесів (це означає працювати з урядом, а також з неурядовими групами), щоб змінити поведінку і відслідковувати прогрес;
- використовувати цифрові технології, тобто можливості технологічного розвитку задля створення динамічних і постійних обмінів між ключовими зацікавленими сторонами: країнами, урядом, громадянами, бізнесом, групами громадянського суспільства, засобами масової інформації, науковими колами;
- модернізація процедур надання адміністративних послуг: необхідно інвестувати в установи і політику – стійке поліпшення з'являється тоді, коли уряд надає послуги, які встановлюють розумні правила і практики, які можуть вносити зміни, при цьому максимально використовуючи вже перевірені традиції;
- запровадження стимулів: необхідно погоджувати антикорупційні заходи з ринковими, поведінковими і соціальними силами. Ухвалення стандартів чесності для ведення приватної практики, а не тільки в державних структурах – це розумне ділове рішення, особливо для компаній, зацікавлених у веденні бізнесу з міжнародними організаціями;
- наявність дієвих санкцій, оскільки покарання за корупцію є життєво важливим компонентом будь-яких ефективних зусиль по боротьбі з корупцією;
- діяти на глобальному і місцевому рівні шляхом інформування громадян про корупцію на місцевому, національному, міжнародному і глобальному рівнях відповідно до масштабів корупції, використовуючи платформи, які існують для взаємодії;
- належна реалізація моніторингових та контрольних заходів, оскільки будь-яка хороша стратегія повинна постійно контролюватися і оцінюватися, щоб переконатись, що її можна легко адаптувати до конкретної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Резолюция, принятая Генеральной Ассамблеей 25 сентября 2015 года [без передачи в главные комитеты (A/70/L.1)] 70/1. «Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года». ООН. URL: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=R
2. Sustainability. EPA. URL: <http://www.epa.gov/sustainability/basicinfo.htm>
3. What Is Sustainability and Why Is It Important? Environmental Science. URL: <https://www.environmentalscience.org/sustainability>
4. Ben Purvis, Yong Mao & Darren Robinson. Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. Sustainability Science, volume 14, pages 681–695 (2019).
5. 17 цілей сталого розвитку: освіта займає чільне місце. Профспілка працівників освіти і науки України.

2017. URL: <https://pon.org.ua/novyny/4301-novij-globalnij-poryadok-dennij-stalogo-rozvitku.html>

6. Sanjiv Kumar, Neeta Kumar and Saxena Vivekadhish. Millennium Development Goals (MDGs) to Sustainable Development Goals (SDGs): Addressing Unfinished Agenda and Strengthening Sustainable Development and Partnership. *Indian J Community Med.* 2016 Jan-Mar; 41(1): 1–4.

7. Повестка дня в області устйчивого розвитку. ООН. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda/>

REFERENCES:

1. Resolution adopted by the General Assembly from 25th September 2015 [without referral to the Main Committees (A / 70 / L.1)] 70/1. “Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.” UN. Retrieved from: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=R [in English].

2. Sustainability. EPA. Retrieved from: <http://www.epa.gov/sustainability/basicinfo.htm> [in English].

3. What Is Sustainability and Why Is It Important? EnvironmentalScience. Retrieved from: <https://www.environmentalscience.org/sustainability> [in English].

4. Ben Purvis, Yong Mao & Darren Robinson. (2019). Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustainability Science*, 14, 681–695 [in English].

5. 17 Sustainable Development Goals: Education is at the forefront. (2017). *Profspilka pratsivnykiv osvity i nauky Ukrainy*. Retrieved from: <https://pon.org.ua/novyny/4301-novij-globalnij-poryadok-dennij-stalogo-rozvitku.html> [in Ukrainian].

6. Sanjiv Kumar, Neeta Kumar and Saxena Vivekadhish. (2016, January-March). Millennium Development Goals (MDGs) to Sustainable Development Goals (SDGs): Addressing Unfinished Agenda and Strengthening Sustainable Development and Partnership. *Indian J Community Med.*, 41(1), 1–4 [in Ukrainian].

7. Sustainable Development Agenda. UN. Retrieved from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/about/development-agenda/> [in English].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019

УДК 342.5

Щербаков В.В.,

суддя Рівненського окружного адміністративного суду

ЩОДО ГАРАНТІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття присвячена аналізу загальних та спеціальних (юридичних) гарантій органів суддівського самоврядування, передбачених Конституцією, законами України, іншими нормативно-правовими актами. Охарактеризовано законодавче забезпечення гарантій самостійності органів суддівського самоврядування в бюджетній сфері (фінансова самостійність), в організаційно-правовій сфері, в питаннях кадрової політики. Акцентовано на відсутності таких гарантій на практиці, а також визначено шляхи вирішення нагальних проблем їх реалізації.

Ключові слова: суддівське самоврядування, гарантія, незалежність судової влади, кадрове забезпечення, фінансова незалежність, Рада суддів України.

Shcherbakov V. REGARDING GUARANTEES OF ACTIVITY OF JUDICIAL SELF-GOVERNMENT BODIES

The article is devoted to the analysis of general and special (legal) guarantees of judicial self-government bodies provided by the Constitution, laws of Ukraine, other normative legal acts. Legislative provision of guarantees of independence of judicial self-government bodies in the budget sphere (financial independence), in the organizational and legal sphere, in personnel policy issues has been characterized. Emphasis is placed on the absence of such guarantees in practice, as well as ways to solve urgent problems of their implementation have been identified.

Key words: judicial self-government, guarantee, independence of the judiciary, staffing, financial independence, Council of Judges of Ukraine.

Постановка проблеми. Реалізація судової реформи в Україні, становлення незалежної судової влади зумовлюють актуальність проблем щодо забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування. У цьому сенсі актуальними є наукові дослідження гарантій суддівського самоврядування, встановлених законодавцем з метою створення належних умов для ефективного функціонування суддівського самоврядування в Україні, спрямовані на дотримання принципу незалежності судової гілки влади у цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з діяльністю суддівського самоврядування, стали предметом дослідження Ю. Барабаша, В. Бринцева, М. Вільгушинського, В. Городовенка, О. Захарової, О. Колісника, В. Комарова, О. Коротун, В. Кривенка, Р. Куйбіди, В. Лебедева, С. Леськів, Д. Луспеніка, І. Марочкіна, М. Оніщука, І. Петрухіна, С. Подкопаєва, Д. Притики, В. Савицького, В. Чірка та інших.

Метою статті є аналіз загальних та спеціальних гарантій діяльності органів суддівського самоврядування, визначення проблем їх практичної реалізації та шляхів вирішення.